

Αθήνα, 14.9.98

Κείμενο για παγκοσμιοποίηση

Η παγκοσμιοποίηση του κεφαλαίου μπορεί να δημιουργήσει νέες δυνατότητες, και νέες ευκαιρίες κέρδους για τους κατόχους του, και για τους φορείς που έχουν την ικανότητα να αξιοποιούν τις νέες συνθήκες, αλλά εισήγαγε ένα τεράστιο στοιχείο αστάθειας στην παγκόσμια οικονομία. Κάτω από την επίδραση απότομων και σημαντικών μετατοπίσεων βραχυπρόθεσμων κεφαλαίων, οικονομίες ολόκληρες κλονίζονται, κοινωνίες αποδιοργανώνονται αλλά και το διεθνές σύστημα επηρεάζεται, με επιπτώσεις σε πολλές εκατοντάδες εκατομμύρια ανθρώπων.

Είναι προφανές, ότι η παγκοσμιοποίηση δεν μπορεί να δημιουργεί κοινωνικά ανεξέλεγκτους μηχανισμούς. Χρειάζονται νέοι θεσμοί, παγκόσμια όργανα, πολυμερείς συνεργασίες για να δημιουργηθούν κανόνες που θα προστατεύσουν τις χώρες από ανορθόλογες και απότομες διακυμάνσεις.

Οι αλλαγές στο παγκόσμιο σκηνικό επιβάλλουν αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας της κοινωνίας, της οικονομίας, του Κράτους. Όσο κι αν διαφωνεί κανείς με όσα συμβαίνουν διεθνώς, όσο και αν τα κατακρίνει ή τα καταγγέλει, δεν παύει να είναι αναγκασμένος να δώσει ορατή απάντηση στο ερώτημα που θέτει ο κάθε πολίτης:

Τί μπορούμε να κάνουμε για να αντιμετωπίσουμε τις νέες προκλήσεις;

Καταγγελίες και εξορκισμοί γίνονται αρκετοί, άλλωστε έτσι δημιουργούν την εικόνα του μαχητή, του αδιάλλακτου, του ιδεολογικά καθαρού για όσους τις χρησιμοποιούν. Όμως τίποτα από αυτά δεν δίνει οποιαδήποτε λύση στα προβλήματα που δημιουργούνται, το αντίθετο μάλιστα. Κάποιοι έχουν να κάνουν την άχαρη δουλειά. Να κατέβουν λίγο παρακάτω από τη λάμψη της

ιδεολογικής απολυτότητας, και να δουλέψουν, ώστε η χώρα, οι πολίτες να μην υποστούν τις αρνητικές συνέπειες της αδράνειας, της παθητικότητας, αλλά να δώσουν τη μάχη της προσαρμογής, της ετοιμότητας, της αξιοποίησης. Αν αυτή η χώρα και οι κάτοικοί της πέτυχαν τόσα πολλά μέσα στην ιστορία είναι γιατί ο Έλληνας πάντα είχε την ικανότητα να καταλάβει τί γίνεται στον κόσμο αυτό, τί πρέπει να κάνει και πώς ν' αξιοποιήσει τα καινούργια δεδομένα. Το ίδιο καλούμαστε να κάνουμε και σήμερα.

Το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης είναι στενά δεμένο με το φιλελευθερισμό και την καθολική κυριαρχία της αγοράς. Ο θεσμός της αγοράς, μετά την κατάρρευση του υπαρκτού σοσιαλισμού διαφάνηκε ότι παίζει καθοριστικό ρόλο στην εξέλιξη και ανάπτυξη των χωρών. Όποιοι το παραβλέπουν, τιμωρούνται, ενίοτε μάλιστα σκληρά. Όμως η αγορά πρέπει να είναι υποταγμένη στον κοινωνικό έλεγχο. Εμείς δεν δεχόμαστε την παντοδυναμία μιας κοινωνίας της αγοράς. Η αγορά είναι σημαντικό εργαλείο οικονομικής ανάπτυξης, αλλά και επικίνδυνο στοιχείο κοινωνικής αναδιάρθρωσης. Η πολιτικής μας θα ενισχύει το πρώτο και θα αποκλείει το δεύτερο.

Η ισορροπία αυτή θα μας επιτρέψει να κερδίσουμε τη μάχη της ανάπτυξης και τη μάχη της κοινωνικής σύγκλισης και συνοχής. Δίνουμε μάχη για τη δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου ενάντια στις πιέσεις της παγκοσμιοποίησης. Στο παγκόσμιο σύστημα πάντα η σχετική δύναμη ήταν που βάρυνε στην εξέλιξη μιας χώρας. Άλλη η πορεία των αδύνατων, άλλη των ισχυρότερων. Η Ελλάδα για να ξεφύγει προς τα εμπρός, ένα δρόμο έχει: την ισχυροποίηση της οικονομίας της, τη μείωση της εξάρτησής της από τα χρέη και τα ελλείμματα, την ενίσχυση της αναπτυξιακής της διαδικασίας. Η αγωνία αυτή για τα προβλήματα που απορρέουν από την παγκοσμιοποίηση και τη θεοποίηση της αγοράς πρέπει να μεταφραστεί σε πράξεις. Και όχι να αποτελεί άλλοθι για κοινωνικό συντηρητισμό ή άρνηση της αλλαγής, κάτι που δυστυχώς το βλέπουμε συχνά.